

Tippen, fundament for mangfoldig natur – eller byggeri?

Indsigelse fra Sydhavnsrådet mod 'Forslag til Københavns Kommuneplan 2005', om fortsat udlægelse af området syd for Kgs. Enghave til boligbebyggelse.

Beskrivelse:

'Forslag til Københavns Kommuneplan 2005' indeholder stort set ingen kommentarer til arealanvendelse i Kgs. Enghave, herunder til anvendelsen af de grønne områder. Det fremgår af kommuneplanforslaget (Hovedstruktur, s. 22) at "*Området syd for Kgs. Enghave fastholdes som perspektivområde*". Hele dette område betegnes i Kgs. Enghave bydel officielt som 'Tippen' (f.eks i Et Kvarters forandring, Kvarterløft i Kgs. Enghave 1997-2003, kort, s. 32). Perspektiv-områder er forklaret byudvikling tilhørende forskellige perioder og et kort angiver, at Tippen hører til byudvikling efter 2018 (s.23). Det fremgår senere i planforslaget, at den samme del af Tippen er udlagt til boliger af 3-6 etager (s. 63). Begge kort (s.23 og 63) indikerer, at de udlagte boligområder strækker sig helt til det fredede område og langt ud over strandbeskyttelseslinjen.

Det fremgår ikke af kommuneplansforlaget, at det udlagte område til boligbyggeri i dag er et yndet naturområde for kommunens borgere, og at den planlagte boligbebyggelse er placeret samme sted som et af de grønne succes-resultater fra kvarterløftet 1997-2003. Sydhavnsrådet mener ikke, at det er hensigtsmæssigt, eller i øvrigt kan betale sig for kommunen, at bebygge området. Kommuneplanen bør derfor ændres ud fra nedenstående begrundelser:

Indsigelser:

1) Ifølge Kommuneplanforslagets kort (s. 23) strækker det udlagte område til byudvikling/boliger sig væsentligt ud over strandbeskyttelseslinjen. Sydhavnsrådet finder ikke, at der er særlige hensyn, som nødvendiggør en tilsidesættelse af almindelige regler for bebyggelse og ikke respektere strandbeskyttelseslinjen. Derudover kan vi konstatere, at fastlæggelsen af strandbeskyttelseslinjen ikke tager hensyn til de indre dele af vandene syd for HF. Musikbyen. Sydhavnsrådet mener, at Strandbeskyttelseslinjen bør revurderes med hensyn til beskyttelsen af kystnær natur, hvorfor vi finder det velbegrundet at medregne kysten langs halvøen, der fører over til Valbyparken. Denne kyststrækning, samt Enghave Kanalen, har stor betydning for fuglelivet og padder.

2) Vi protesterer mod den fortsatte udlægning af Tippen til fremtidigt boligområde. På baggrund af nedenfor nævnte værdier for Tippen mener vi kommuneplanen skal ændres. Tippen bør udlægges som egentlig alment tilgængeligt, rekreativt naturområde. En ændret status af området vil give mulighed for en helhedsbetonet og langsigtet naturpleje af området, således at Tippens nuværende store biologiske mangfoldighed kan sikres og udvikles.

Begrundelse for at Tippen bør ændre status i kommuneplanen er følgende:

- a) Tippens rekreative, pædagogiske og biologiske værdier.
- b) Kommunens politik på området, herunder Agenda 21 plan.
- c) Videreførelse af intentionerne fra kvarterløftets visioner og resultater.

Ad a) **Tippens rekreative, pædagogiske og biologiske værdier**

Natur-elementerne er højt prioriterede oplevelser hos københavnere (Københavnerens Grønne Regnskab, 2004, s.), og Tippen hører til de få områder i kommunen med egentlig natur. Tippen har stor rekreativ værdi og er let tilgængeligt og anvendes af borgere fra Vesterbro, Indre By og Valby. Området ligger i cykelafstand for mange københavnere. Der er lavet et stisystem, som kan anvendes af barnevogne og kørestole, som led i kvarterløftet. Københavnerne kan få en enestående naturoplevelse, som både indeholder land, hav og åben himmel. Stisystemet har øget brugen af området væsentligt, ikke mindst blandt borgere uden for bydelen.

Tippen er placeret i byen, relativt tæt på centrum. Her findes en særlig lysåben naturtype, som ikke er almindelig i byområder. Den giver plads til mange forskellige planter og varierende udviklingstrin i bevoksningen. Man kan her indenfor kommunegrænsen opleve mange almindelige danske fugle og ind imellem også nogle sjældnere. Her findes mange slags insekter og sommerfugle, snoge og padder, og masser af mus, der giver føde til rovfugle og ræve. Tippen har en særlig vigtig biologisk funktion for rastende fugle på træk og som lejlighedsvis tilflugtssted for sjældnere fugle fra Vestamager og Saltholm.

For at holde af naturen og være rustet til at passe på den, er det vigtigt at have kendskab til den. Derfor er det specielt vigtigt at børn og unge via institutioner og skoler har nær adgang til at få naturoplevelser. Tilstedeværelsen af de mange almindelige og ind imellem sjældnere dyr og planter gør Tippen til et godt sted at fremvise danske naturfænomener for børn og unge. At området ligger i cykelafstand fra både Vesterbro, Valby og Sydhavnen gør området attraktivt for lokale skoler og institutioner. Den lokale medarbejder i Agenda 21 Satellitten arbejder i øjeblikket med at udbrede kendskabet til områdets naturværdier til skoler og institutioner og hjælper med at finde kyndige personer til at rundvise på Tippen.

I Københavnerens Grønne Regnskab 2004 har kommunen undersøgt den biologiske og den oplevede værdi af forskellige natur- og parkområder i byen (BNI-biologi og BNI-oplevelse). Valbyparken scorer højeste point på begge. Men Tippen har en højere biologisk mangfoldighed!. Denne påstand kommer fra biolog og ornitolog Jesper Møller samt botaniker Ole B. Lyshede. De er specialister med stort lokalkendskab, og har i tilknytning til Agenda 21-Satellitten i Sydhavn (Grøn Sydhavn) lavet et skøn over Tippens natur- og oplevelsesmæssige kvaliteter med udgangspunkt i de angivne kategorier fra BNI. De konkluderer, at *"gennemførelsen af en egentlig BNI for Tippen, ville placere dette område væsentligt højere end Valbyparken"* (J. Møller og O.B.Lyshede, august 2005. Se bilag). Hvis Københavns Kommune undersøgte Tippen ud fra BNI-biologi og BNI-oplevelse vil resultatet derfor med al sandsynlighed ligge langt over Valbyparkens, og dermed langt over alle undersøgte områder i København. Tippen er således ikke bare en ubebygget byggegrund, men et værdifuldt naturområde, som med sin mangfoldighed er unikt indenfor kommunens grænser.

På verdensplan er man blevet mere opmærksom på betydningen af natur i byer. Store byer verden over arbejder i dag på at skabe flere naturområder og gøre byerne grønnere (UN Environmental Day, 2005, San Francisco 1-5/6). International forskning viser, at bynær natur har en meget gavnlig indflydelse på befolkningens helbred og velbefindende. *"Grønne områder betyder meget for byens borgere. Det at opholde sig udendørs øger modstands-kraften mod infektioner, modvirker depressioner og angst og giver bedre søvn"* (Københavnerens Grønne Regnskab, s.8 /R. Küller & M. Küller, 1994, Stadens grönska ädres utevistelse och hälsa. R 24:1994, Byggeforskningsrådet). Et andet forskningsprojekt viser, at øget naturkontakt mindsker stress hos bybefolkning. Naturoplevelser har en afslappende effekt på mennesker og er den mest almindelige måde til at reducere hverdags-

stress. Naturkontakt bevirker at folk kommer sig hurtigere efter sygdom. (Göteborgs universitet & Botaniska Trädgården i Göteborg, 2001). Derfor er det bedst for kommunens borgere, at nuværende natur- og grønne områder ikke reduceres, men udbygges.

Ad b) Kommunens politik på området, herunder Agenda 21 plan

Kommunens officielle politik er at øge naturen i København, blandt andet ved at skabe mere egentlig natur i byens parker. Af Københavns Kommunes Agenda 21 plan fremgår, at naturen skal styrkes, og at mange københavnere bakker op om det. Kommunen har som målsætning at bevare og beskytte eksisterende naturværdier og øge den biologiske mangfoldighed, samtidig med at byens natur er brugsnatur til rekreative formål. Den nemmeste og billigste måde at opnå dette er at bevare og styrke den natur, der allerede findes, f.eks. på Tippen. Hvis der bygges som planlagt på en del af Tippen, bliver de nuværende naturværdier og den biologiske mangfoldighed forringet i kommunen. Sydhavnrådet finder det fornuftstridigt at bygge på områder med høj biologisk mangfoldighed. I stedet må der findes byggegrunde med lav naturværdi eller arealer udlagt til industri mv., som ikke benyttes. Selv om Københavns Kommune arbejder på at øge den biologiske mangfoldighed i eksisterende parker, vil det tage mange år før mangfoldigheden kommer på højde med den på Tippen.

Ad c) Videreførelse af intentionerne fra kvarterløftets visioner og resultater

Kvarterløftprojektet (1997-2003) fremhævede stierne på Tippen som et vigtigt resultat til styrkelse af de grønne områder. Den ene af kvarterløftets 4 visioner var at styrke Kgs. Enghave som grøn bydel, ”ved at udnytte og fremhæve de forudsætninger, der allerede findes i bydelen i dag” (Et Kvarters forandring, Kvarterløft i Kgs. Enghave 1997-2003, s. 13). Det fremhæves, at der ”på det grønne og rekreative område er opnået en del resultater”, og som det første nævnes, at stisystemet på Tippen er blevet en succes (Kvarterløft Kgs. Enghave 2003, s.16). Siden 2003 er brugen af stisystemet ekspanderet, især i weekenderne.

Kvarterløftsvisionen var således at styrke og forankre de eksisterende grønne områder, og som resultat nævnes en forbedret adgang til Tippen. Herved fremhæves Tippen som en væsentlig kvalitet for bydelen. Hvad der ikke fremgår af beretningen fra kvarterløft er, at stierne velovervejede er placeret således, at de mindst muligt ødelægger den eksisterende naturoplevelse. Kommuneplanforslagets planlagte boligbebyggelse er placeret oven på stierne og dermed succes-resultatet fra kvarterløftet. I stedet for at bygge på området, vil det være rimeligt, at kommunen bygger videre på kvarterløftets visioner og resultater.

Selv om bydelen ofte omtales som værende velforsynet med grønne områder, er andelen kun lidt højere i Kgs. Enghave end i kommunen som helhed (Et Kvarters forandring, Kvarterløft i Kgs. Enghave 1997-2003, s. 21). Alligevel nævnes de grønne områder ofte som begrundelse for ressourcestærke tilflyttere, som bydelen har så hårdt brug for og kvarterløftet har arbejdet for at tiltrække. I forhold til den nye bydel i Slusehomen m.v. vil Tippen og Valbyparken blive de nærmeste grønne områder, og således blive nærområder for en langt større befolkningsgruppe end i dag.

Kvarterløftet gennemførte også delvist en vision om en grøn cykelrute, en oplevelsesrute, som forbinder Vesterbro med Tippen og Kalveboderne. Ruten er påtænkt til at gå gennem Vestre Kirkegård langs Sjælør Boulevard, ind gennem Karens Mindeområdet, og videre ud mod Tippen. Stisystemet blev etableret gennem Karens Mindeområdet, men mangler bl.a. en sikker og grøn passage ved P.Knudsgade. En færdiggørelse af denne rute ville kunne give Vesterbro en grøn adgang til Sydhavnens natur- og parkområder og dermed gavne en stærkt underforsynet bydel, hvad angår adgang til grønne områder.

Alt i alt protesterer Sydhavnsrådet i forhold til 1), at der planlægges byudvikling inden for den eksisterende strandbeskyttelseslinje samt over forløbet af den nuværende strandbeskyttelseslinje. Sydhavnsrådet finder med hensyn til 2), at prioriteringen af Tippet til kommende boligområde i kommuneplanforslaget er uhensigtsmæssigt, og at det ikke kan betale sig for kommunen. En sikring af Tippets natur styrker den biologiske mangfoldighed i hele kommunen og borgernes adgang til egentlig natur, som gavner deres helbred. En bevarelse af Tippet medvirker til videreførelse af visioner og resultater fra kvarterløftet. Derfor foreslår vi, at Tippets naturværdier sikres i fremtiden gennem allerede nu at udlægge området til rekreativ natur i kommuneplanen.

Sydhavnsrådet, september 2005